

L a t w e e f c h u N l w i s e s .

Nr. 12. Zettortdeenâ 24tâ Merz 1849.

Tà eet wehl pafaulê.

(Skattees Nr. 11.)

Es mu Dewim Schihdu kahdu peeminnejis. Ne dohma draugs, ka es to Schihdu nizzina-dams buhtu peeminnejis; ne mas nè, jo mehš effam lassijuschi awisès, ka Schihdam tahda patti dwehsele, ka kristigam zilwekam. Bet kad nu ne warru melnu par baltu, un baltu par melnu eestattih, un kad ne warru to launumu pee kaut kahda kristiga flaweht, tad pee Schihda ne tik nè. Schihds Mausehelis bija leels sirgu andelmannis un pirmais schkelmis. Nu, Tu sinni, ka schie krabpneeki to skunsti proht: semneekus krabht un plehst. Ja tahdam isdeweès kahdam dikti bifses eepuzzeht, ta ar Deewu; winsch tew ne pasihst wairs ne pasihst.

Stengris bija wihrs, kam Mausehelis warreja weegli peetikt klah; jo schis sinnaja pareisi, ka Stengris lohti gohdu kahroja, un scho skunsti, gohdaht un flaweht, ne prattihš neweens labbaki par Schihdu, jo schim mehle it ka ar meddu isfwaidita. Tà nu Mausehelis weenu, ohtru reisi Stengru lihds pat debbesim usflawejis, peewedda tik turu, ka warreja dohmaht, schie divi effoht brahli. Brahlis brahlim dohd padohmu. Tà arri Mausehelis dewa padohmu Stengrim: tam waijagoht, ja ne wairaf, taf pahru brangus sirgus, fo seem' un waffarà weenadi ween stalli turreht; jo presidentim ne isstattotees jauki, ar tahdahm neeku kehwhitehm us klaijumu jaht jeb braukt. Ja gribbeet, teiza tas, mannim irr pahrs brangu flepperu mahjäs, warram andeleht. Es atweddischu, ja wairaf ne, par redseschanu; tas taf naudu ne makfa. Stengris atradda Schihda padohmu labbu effam, jo schim nekahda lahga sirga ne bija. Tadeht likka, lai Schihds, ka sohlijis, to pahri atweddoht.

Nu draugs, Tu pasihsti Schihdu. Dhtrà rihtà wehl ne bija ne gaismina aishwihdufi, ka schis jau ar sirgeem klah. Tik ka presidente bija iszehlees, waijadseja andeleht un famija arri, kaut Kehrste gan ne gribbeja laut. Kad bija samainiti, fazzija Stengris us Mauseheli: Naudas gan taggad ne gaddahs, fo peelikt. Kas par to? atbildeja tas. Woi tad jums naw tapat parradu grahmata, ka katram leelkungam; jo schinnis laikòs wiffi muischneeki to par leelu gohdu turr, ka teem dauds parradi. Te nu waijadseja Stengrim parradu grahmata gan, jo 60 rubbuki naw masa leeta semneekam. Bet lai buhtu ka buhdams, pahrs sirgu nu bija brangi, ka preeks bija rattòs eefehstees, kur schie bija preekschà; bet kad nu waijadseja pee gruhteem wesumeem tohs bruhleht, fo tee ne bija raddusch, un ohdere arri ne bija teizama, tad palikka schie drihs nejauki. Wehl ne bija ne gadda laiks jaw probjam, ka tas brangais pahris isstattijahs wehl dauds fliktaki, ne ka tee wezsee bijusch, un tee 60 rubbuki arri wehl ne bija aismakfati. Kahrschu parradi arri bij makfajami. Kur lai nu naudas nemt? Tu prassi kahrschu parradi? Ka tad! Kad Stengris waffaròs kroggà sehdeja un zittus kahrtes spehlejam un naudas tschuppahm winneem redseja, knuddeja winnam arri sirds us tam. Schis rahwa arri lihds. Tè nu gan jaw sinnam, ka Stengrim naudas ne bija. Ko nu darriht? Krohdsineeks patappinaja. To darroht ne trubka tam krihts, ar fo us feenas peefihmeht. Das wilka aklam beesas strihpes. Ne zerru fazzijis, ka krohdsineeks pa dauds buhtu uswilzis, ka ne nahzahs, bet kad nu nauda, kas kahrtis woi brandwihnà aisdohda, augtus ne nefs, peelikke winsch tohs augtus tuhliht klah. Tik prazentes peewilzis, ne sinnu,

bet par Mahrtimeem, kad waijadseja maksajt, istaisija pawissam kōhpā 30 rubbulus sudraba. Lai nu seewa to ne nomannitu, winsch sedsa sawu plikkumu; gan prohtams kahdā wihšē. Kad nu weena, ohtra saknite bij pahrdohiti, un kroggā parradi isdsehsti, tad arri Mauschelis kassija schim us ahdu, lai maksatu. Kur nu nemt, ko maksajt? Mauschelim bij japaleef tukšā. Par to nu rehlinaja tas auglus us augteem pehz sawas wihšes.

Kehrste gauschahm assarahm wihru luhdsa, to peefehdetaja ammatu atdohit, un kroggu un kahrtēs atstajt, bet par walti; winsch fadusmojees par to, deenahm ne wahrdinu ne runnaja ar sawu seewu. Sa behrni wehl apkahrt danzadami ar to runnaja, winsch fagraisija scheem ahdu un gahja pats us kroggu prohjam.

Pawassar fazzija kalpi: Saimneef, ar scheem sirgeem ne warr fehlu semmē eedabbuht; jo tee naw pa wissam ne weena schahweena pulwera wehrti. Pats winsch arri nu nomannija, ka Mauschelis to dikti peekrahpis. Tadeht to fatizzees lammaja aplam. Bet woi tam mutte truhks ko atbildeht? Kungs mihtais, winsch eesauzahs, ja es winnus — tohs sirgus — buhtu pats taisijis, tad es gan sinnatu, kahdi wianni irr, bet taisijis winnus ne esmu, un eelshā arri ne weens ne warr eelihst. Us laimi pirku un us laimi pahrdohdu tohs atkal, un taisnibu fazzihit: to wisslabbako lohpu warr arri nobihraht, kad ar sinnu ne dsihwo. Zuhfu kalpi tā jaw par sirgeem mas behda, un juhs paschi ne sinneet ne kur sirgam aste, ne kur galwa. No akmina wianni naw, no kōhka arri nē, kur tad tee warr labbi buht? Nu, mehš tal gribbam draugi kōhpā palikt, kà bijuschē. Zaggad man irr pahrs labbu strahdajamu sirgu. Sa irr gribbeschana, andelesim atkal. Riktigi, ne aistezzeja ne trihs deenas, ka Mauschelis jaw atkal ar pahru sirgu klahit. Kehrste klattijahs behdigi pa lohgu laukā. Winnas waidstineem bija tas peena un affins jaukuminsch nojudis, tee bija tik bahli, ka balta dragna, un agzinas dsikli eekrittuschas eelsh peeres eelshā.

W! ne kas zilweku tik ahtri ne padarra wezzu, ka sirdehsti un behdas. Teiz, ka ittin prišch zilweks, — kad pufsmuhshā leelas behdas uskrihtohit, — pa trim deenahm paleekoht firms. — Andele bija drihs beigta, 50 rubbuti atkal peelikti, kas par Mahrtimeem buhtu maksajami. Tē nu draugs aprehkini klussu tā: 60 rub. un 50 rub. irr 110 rubbuti. Un zil to augtu? Nu, tas beidsamā kullitē atrohdams, mehds teift. Tā arri bija. Kad Mahrtimee bija klahit, fazzija Mauschelis: Presidenta kungs, 60 rubbuti us diwi gaddeem, un 50 us weenu gaddu isnefs ar augtu augteem kōhpā 120 rubbulus. Esmu prezzeneeks un man waijaga sawas nau-das. Tē nu pahrnehma Stengrupirmu reisi schauschalas. Kur nu lai naudū grahbt? Bet Mauschelim atkal padohms. Sinnams ne tahds padohms, ka nanda kur buhtu atrohdama. Bet presidentim waijadseja sawas wisslabbakas mahju leetas un lohpus pahrdohit un Mauschelim parradus lihdsinajt.

Kā eet ar to zettortu akmini, to plinti, waijasi manni. Tu baggata faulite! Arr sikti. Stengris bija to no seewas tehwa eemantojis, un woi nu gan laut tai faruhseht? Ne kà! Jaw pirmā gaddā pehz sawas tehwa nahwes usstubbinaja wiannu kahds jaktēs draugs, kam kroggs un Mauschela walgs tapat bija apkalu, ka schim, lai eemaksajoht arri sawu teesu, ka warroht us jakti eet. Schis padohms Stengrim it warren patikka. Kehrstei arri tas ne bija pretti, jo winnas tehws bij retti jaktēs labbad us lauku gahjis; tadeht wianna dohmaja, ka Stengris tapat darrishoht. Bet esmu jaw peeredsejis, ka saimneeks, kam naw tas ammatēs uswehlehts, us jakti eet, gluschi sawu mahjas stwehtibu un laimi isschauj gaisā. Tabbaks, brandwihns un kahrtēs u. t. j. irr leetas, kas zilwekam drihs par kalu kungeem paleet; bet ne ko tik lehti ne eenemmahs, ka us jakti eet. Kas to eenehmees, tam naw nei kōhku schkirbā wairs meera. Kad arri seemas laikā falst, kà salkim azzis laukā sprahgst, jeb ka wahrna no meeta semmē kriht, par to ne kas, us jakti tatschu ja-eet un ja-eet. Lai mahjās

arri wijs aiseetu pohstâ. Mans wezs stohlmeisteris, pee ka deenas stohlâ gahju, bija jaw labbi wezs wihrs, bet jaktis-drudsis wiannu ne atstahja, kamehr kappâ gahja. Drihsak winsch aismirsa naktim meegu un deenahm barribu, ne ka jakti. Katrà deenâ, un pawissam festdeen pehz pufsdeenâs, kad behrni bija atlaisti, dewahs tas ar famu plinti us lauku, un wai tam mescha eedfihwotajam, kam til turwu peenahza, ka winna nahwes stohbris to warreja aissneegt!

Kahdu reisi dseedajam swehtu dseesmu stohlâ. Stohlas nammam bija kahpostu dahrs pee lohgeem, kur dauds reisahm mehdsâ sakli nahkt. Kusch, kusch! sauza stohlmeisteris ahtrumâ. Mehš dohmajam, ka buhtum meldiju sikti usnehmuschi, kaut to reis pehz nohtim dseedah it patš stohlmeisteris ne bija ne sapnojis. Stohlmeisteris til firms kâ ahbols, bet til tschakls ka stirnite, digš, digš, digš, pa plahnu pahri us preekschnammu. Uzzumirski aisingahja: blihzt, ka wijs namš norihbeja. Ka tew dewini! misfejees, isfauza tas. Mehš fahkam wissi pilnâ rihle smeetees, un ar to swehtu dseesmu bija pagallam.

To peeminnu Tewim par parahdischanu, kahds brihnum spehks irr jaktis-kahrumam, ka tas warre tahdu wezzu wihru, un turklaht wehl stohlmeisteri swehtu dseesmu dseedoht pahrspeht.

Cefahkumâ gahja muhsu Stengris til rettim nš jakti ar zitteem lihds. Bet kad bij isdeweess pirmo sakli noschaut, bija tas it ka no launa garra apfehsts. Winsch ne bija ne buht wairs mahjâs noturramš. Kehrste apmeerinajahs ar tahm dohmahm: Labbaki us jakti, ne ka frohgâ. Bet kad schis reisahm zaur un zaur slajisch un safallis no mescha pahrnahza, ne palikka frohgus ne-apmellehts un kahrschu draugi aismirsti.

Tâ bija nu ar Stengri. Trefschâ reise, kad teefas wihri no jauna bij iswehlami, tappa schis atmests. Tas bija winnam it ka schlehpa duhreens firdi. Sa-ihdsis un wissu pasauli apnizzis, winsch leels schuhpa palikka, kahrschu spehlmannis un us jakti gahja nu weenâ gabbalâ ween. Nelaimpe pehz nelaimes usnahza

winnam pee sirgeem un lohpeem. Lauki sikti uskohpti ne isdewa swehtibu. Parradi us paradeem krahjahs kohpâ, un tanni nammâ un mahjâ, kur eefahkumâ tahds jauks meerinsch un mihlestiba bij mahjojusch, taggad nemeers, behdas un kildas ween walbija, un tee labbee meera engelisch biidsa prohjam.

(Turplikkam beigums.)

Atbilde tam Patweetim un brâhlim no Leepajas puffes.

Mihlais draugs! kur arri effat,
Zuhš mums firschu wehstes neffat,
Ka Leepajâ mible muhs;
Kur krahshanas labbi zehle,
Kur mums labb'klahschanu wehle,
Un muhs darra turrigus.

Genn to effam dohmajusch,
Sawâ starpâ runnajusch,
Ha ged orna m gohdu doht;
Bet to eefahkt ne sinnajam,
Ko darrišim, apklahschonajam:
Kâ to mihfu eelihgsmoht.

Nu to awisēs parahda,
Kâ mums flawe irr jagahda,
Krahsch'naš lahdes zehlejam;
Tadehl muhsu draugu steigšim,
Dseesmâš gohdaht, ne kad beigšim;
Winnam labbu wehlejam.

Mehš atfihstam mihlestibu,
Kas ar tahdu peektizibu,
Nabbadšinus aplainto;
Tehwu tehweem ne bij wehlehts
Labbums, ka nu mums irr dehwehts;
Behrnu behrni wantohs to. —

Teescham zeenahstš Rungs! nu kuschšim
Stipri, baggati, un buhsšim
Zuhšu gohda wainagi;
Wezzaki jo mudri strahdahs,
Behrums labbaš audseht gahdahs;
Tad atplauksim orraji.

Kad muhs' pehznahkamee klahstihš
Wezzâš awisēs, wehl klahstihš
No Zuhš' leelas laipnibas;

Friedrich Hagedorna wahrdu
Latweeschi, tik mißku dahrgu,
Slawehs wehl eelßch mußschibaß.

20tâ Webruar 1849.

Wiffas Latweefchu tautas wahrda.

Teefas fluddinaßchana.

Us Dohbeles aprinka teefas pawehleschanu taps ta
atfahtha manta ta scheid nomirruscha Grenzmuisschas
mohderneka Gottfried Stiller tai 28tâ Merz f. g. pee
schihß pagasta teefas wairaksholitajam uhtrupé pah-
dohta. Leelas Platones pagasta teefa, tai 25tâ We-
bruar 1849. 1

(L. E.) Kristap Pahlin, pagasta wezz.
(Nr. 22.) J. Grün, pagasta teefas srihw.

Zitta fluddinaßchana.

Wezz = Swahrdes muisschas waldischana zaur scho
wiffem sinnamu darra, ka tas to swehtdeen un piri-
deen pehz wezzeem Turgeem f. g. scheid turrams sirgu-
un lohpu-tirgus scho gadd affonas deenas wehlat,
prohti tai 2trâ Mei f. g. taps turrehts. Wezz =
Swahrde, tai 1mâ Merz 1849. 1

Kad Latweefcheem arridsan irr wehlehts, us pilfatu
grunti nekustamu mantu peeturreht, tad tik jaw buhs
derrigi pasluddinaht, ka Jaunjelgawâ warr tabdu ne-
kustamu mantu par naudü dabbuht pirkt, prohti:

A. Ehkaß.

- 1) Rohka, diwju tahschu istabu 12 affis garru, ar
15 kambareem, kufnu, rohkas-kambari, 2 pa-
grabeem, no kam weens pagrabs ar welwi likts.
- 2) Ehrbehrigi 5 affis garru, 3 affis plattu, kam
junte japahrtaifa.
- 3) Klehtis, 2 wahgubschus un stalli, kas wezz, tur-
prettim irr eefahktas muhretas klehtis un wahguh-
schi no jauna tikf zelti.
- 4) Laidarus 12 un 16 affis tschetrkantistki, kur eel-
schâ sirgu stallis, 3 lohpu kuhstis, ehdama schkuh-
nis, pelli schkuhnis, zuhku stalli un turklaht
behninds ehrta peelisßchana. Wehl irr eefahktß
buhweht kaktâ schkuhnis un peelisßchana no 6 af-
sim garrumâ un 2 affim plattumâ arrama riß-
feem, ratteem, raggum.
- 5) Rijas 13 affis garras, ar klohnü, ferrahm,
schkuhni, kur warr 40 wesumus labbibas salikt.

B. Rohka dahrsu ar wairak ka 200 abbelehni
un bumbeeres lohkeem, kas isdewigâ gaddâ eenesß
60 un wairak sudraba rublus arrentes naudâ, tur-

klaht atleekahß semme, ka warr islikf 10 puhrus kar-
tuppelü un 1½ puhru weetas us dahrsu augteem.

Z. 20 puhra weetas us ruddens sehju eelßch
3 laukeem, 15 puhra weetas wehl warr peeplehst klaht.

D. 1846tâ gaddâ dabjuja 59 wesumuß feena,
1847tâ gaddâ 81½ wesumuß un 1848, kur ne eespehje
wiffu seenu noplaut, bija 55 wesumi; par scheem
3 gabdeem wehl sadabbuja ahbolinu un lehzu seenu 10½²⁷
37 un beidsamâ gaddâ 30 wesumuß. No tam warr
nolemt, ka warr turreht 26 flauzamas gohwis un
3 darba sirgus.

E. Uhdeni zaur truhbahm warr elaißt stahds,
weschuhßi un dahrsdß, bes ka tas uhdens buhtu japee-
ness klaht.

F. Malkas preelßch ehstwahrischanaß, krahns
kurrinaschanaß wajadßiga 15 libßß 20 affis 7 pehdas
if us kanti, fo us 4 libßß 5 werstes tahlumâ no Krobna
mescha par 75 kapeikahm zelma naudas warr dabbuht
pirkt. Us paschu grunti warr dabbuht pleenus, granti
un dauds alminus.

Zik schi grunts warretu naudâ eenesß?

1) No 20 puhreem rubsu sehjumâ 6 graudi no puhra, 120 puhri — maksa 130 kap. — 216 rub.	
No 12 puhreem meeschu sehjumâ 6 graudi no puhra 72 — 100 — 72 "	
No 15 puhreem ausu sehjumâ 6 graudi no pubra. 90 — 60 — 54 "	
No 50 puh. kartuppelü stahdsß 300 — 33½ — 100 "	
2) No 20 flauzamaßm gohwim par gohwi 7 sudraba rublus 140 "	
3) No lohku un sakau dahrsa 90 "	
	Summâ 672 rub.

Scheid jaatßkaita nohßi:

2 kalpeem lohni, katram 25 rub. 50 rub.	
2 kalponehm lohni, katrai 10 rub. 20 "	
Scheem usees us wehderu 100 "	
Mgadßcheem buhs jamalksa par seena un plaujamu laifa 40 "	
Kallejam un ehku lahpißchana 50 "	
	260 "

Skaidrâ naudâ 412 rub.

Za nammaturretajam patiftohß weenu tahschu jeb
puff ehku kwartira kummitejei, jeb zitteem isihrecht,
tad pee schihni eenahßschanaßm wehl 100 rublus war-
retu peeßkaitiht klaht.

Par scho weetu isdohd klahtakas sinnaß zeenigß Hof-
raht J. de la Krowa kungß Jelgawas pilli. 2

Srihw drißleht.

No juhrmallas-gubernias augstas waldischanas puffes: Hofrath de la Croix.
No. 92.